

HSO Stockholms stad

Handikappföreningarnas samarbetsorgan i Stockholms stad
– 32 föreningar i samverkan

2018-04-24

Stadsledningskontoret

kommunstyrelsen@stockholm.se
RV-remissvar.SLK@stockholm.se

Yttrande över remiss av Förslag till reviderade riktlinjer gällande ledsagning och ledsagarservice, Dnr KS 2018/585

Handikappföreningarnas samarbetsorgan (HSO) i Stockholms stad är en paraplyorganisation för funktionshindersorganisationer verksamma inom staden. Vi verkar bl.a. för att stärka våra medlemsföreningars arbete för mänskliga rättigheter, full delaktighet och jämlikhet på alla områden i samhället. Vi representerar 32 föreningar med sammanlagt drygt 30 000 enskilda medlemmar inom ett brett spektrum av funktionsnedsättningar.

HSO Stockholms stad har fått möjlighet att yttra sig över rubricerade remiss och vill framföra följande synpunkter.

Vi ställer oss positiva till de förändringar i förslaget till reviderade riktlinjer som innebär en mer flexibel bedömning av vad som avses med insatsen och hur ledsagningen och omkostnaderna kan användas. Vi är också positiva till att riktlinjerna klargör skillnaden mellan ledsagning och insatsen följeslagare inom hemtjänsten.

Vi saknar dock ett tydligt rättighetsperspektiv och att riktlinjerna inte hänvisar till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, CRPD, och de relevanta artiklar som berör rätten till individuellt stöd. Vi vill poängtera att individuella insatser som t.ex. ledsagning många gånger är nödvändiga för att staden ska kunna garantera att personer med funktionsnedsättning kan åtnjuta sina mänskliga rättigheter utan någon diskriminering.

Stadens funktionshinderspolitiska mål

Personer med funktionsnedsättning har rätt till individuellt stöd om detta behövs för att de ska ha samma möjlighet att åtnjuta sina mänskliga rättigheter på lika villkor. För att uppnå stadens funktionshinderspolitiska mål om alla medborgares rätt till full delaktighet är det nödvändigt att riktlinjerna för ledsagningservice efterlevs samt att de tolkas på ett sätt som ger utrymme för individens egna behov och önsningar. Ledsagning behöver också beviljas i den omfattning som krävs för att kunna delta i samhället.

Nuvarande riktlinjer efterlevs inte

Enligt uppgifter i ”Utredningen avseende insatserna ledsagarservice och ledsagning i Stockholms stad” använder stadsdelarna lagar och rättspraxis som vägledning istället för de mer generösa riktlinjerna vid bedömning och beslut av ledsagning. Detta underminerar riktlinjernas syfte att säkerställa rättssäkerheten och likabehandlingen i staden. Det undergräver också skrivningen i riktlinjerna att det inte ska finnas skillnader i ambitionsnivå mellan bedömningar av ledsagning enligt LSS respektive SoL.

Vi är tveksamma till om förslaget till reviderade riktlinjer kommer åt problemet med att stadsdelarna inte efterlever riktlinjerna. Om riktlinjerna ska få reellt genomslag på stadsdelsnivå tror vi att staden skulle behöva införa någon form av sanktioner för de stadsdelar som inte följer riktlinjerna.

Syftet med ledsagning

Målet med stödinsatser som t.ex. ledsagning är att verka för att de som har rätt till insatserna ska kunna leva som andra och leva självständiga liv. Ytterst ska insatserna främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för personer med funktionsnedsättning.

Vi ser brister i att lagstiftningen betonar den sociala isoleringen som grund för rätten till ledsagning enligt LSS i stället för individens faktiska behov. För t.ex. en synskadad person kan enklare vardagsaktiviteter vara omöjliga att genomföra utan ledsagning oavsett om personen är socialt isolerad eller inte. Det är förmågan till orientering som ska vara i fokus för bedömningarna om man har en synnedsättning.

Oavsett om ledsagning beviljas enligt LSS eller SoL finner vi det problematiskt att riktlinjerna begränsar vad ledsagningen ska användas till när syftet med insatsen är att skapa möjlighet till full delaktighet i samhällslivet.

Risk för godtyckliga bedömningar

När det gäller bedömningar av ledsagning enligt SoL ska den enskilda tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Stockholms stad arbetar inte utifrån någon generell definition om vad skälig levnadsnivå innebär utan det är varje enskild handläggare som avgör om personen anses ha en skälig levnadsnivå eller inte och om denne är berättigad till ledsagning för att uppnå det. Vi ser en risk för godtyckliga bedömningar och anser att det i varje beslut borde förklaras hur

skälig levnadsnivå har definierats. Av vikt är att ju mer individuellt och direkt en person påverkas av ett beslut desto centralare blir det att personen i fråga ges möjlighet att vara delaktig i beslutsprocessen.

Restriktiv behovsprövning av ledsagning i staden

Ledsagning är för många personer med funktionsnedsättning helt avgörande för att man ska kunna vara delaktig i samhällslivet, delta i fritids- och kulturaktiviteter samt ta hand om sig själv och klara sin vardag.

Det framgår av funktionshindersonbudsmannens (FO) årsrapport 2017 att personer med funktionsnedsättning upplever att deras ansökan om stödsatser såsom t.ex. ledsagning möts av en mycket restriktiv behovsprövning. Flera funktionshindersonorganisationer har också förmedlat till FO att minskningen av ledsagningsstöd begränsar medlemmarnas möjlighet till delaktighet i samhället.

Enligt FOs rapport har antalet ledsagningstimmar minskat väsentligt för många personer i staden under de senaste tio åren. Genomsnittligt har antalet beviljade timmar per månad minskat med 8 timmar, från 22 till 14.

Vi finner det beklagligt att staden har valt att bli mer restriktiva på att bevilja ledsagning och föreslår att staden istället väljer en annan väg och på försök inför fri ledsagning enligt Laholms-modellen. Det visade sig att kommunens kostnader blev obetydligt högre när brukarna själva fick avgöra hur många ledsagartimmar de behövde. De personer som behövde ledsagning upplevde denna förändring/förenkling som mycket positiv.

Med vänlig hälsning

Lena Huss
Ordförande

Wanda Scherdin
Verksamhetschef